

CARTES A UN POETA

Capitol XIII Capdal Relis

Maite Soler

A Mateu Alberich i Matas

Poitiers 12-4-1939

Benvolgut Mateu:

Salut et desitjo, com és la meva i la del nostre fill. Acabo de rebre la teva carta on em dius que al nou camp hi estàs bé; que els companys són bona gent i el ranxo es pot menjar. Tu no saps com m'alegro de veure que malgrat aquest temps que ens ha tocat viure, tu, jo i el nostre filllet anem tirant endavant i algun dia, quan vinguin temps millors, ho podrem recordar com una victòria que hem guanyat, un triomf personal, viscut junts encara que lluny l'un de l'altre.

Tu no saps, estimat meu, com t'enyoro; com voldria estar entre els teus braços i fer-te petonets, omplir-te de carícies, estimat marit meu.

Saps que sempre et parlo de la rutina de cada dia, dels horaris, del ranxo, de les companyes... Doncs bé, ara vaig a explicar-te altres coses que en aquests moments d'incertesa tenen distreta la gent d'aquí.

Recordes que et vaig parlar del director del camp i que el Ton em va escriure i em va dir que ell feia ja tots els treballs per treure'ns d'aquí? Doncs resulta que fa pocs dies, més tard de la carta que t'ho explicava, en vaig rebre una de la seva dona, la Irene, en què em deia que no patís per la demora, ja

que el Ton estava molt afectat pel motiu el qual ara et vaig a explicar. Fa cosa de dos anys el seu pare va morir d'una malaltia llarga i dolorosa. Aquest home, en Marceau, fou un home de caràcter i grans ideals; per aquest motiu va viure una vida intensa, aventurera i de vegades sense tenir massa en compte els seus, la seva dona i els seus fills: en Ton i la Teresa. És per això que la seva dona no el tenia en massa estimació i els darrers anys de la seva vida el pare del Ton, en Marceau, malvivia en una estada situada a les golfes d'un edifici vell i tronat, apuntalat, d'un barri obrer a les afores de Grenoble. Allí, segons m'explica la Irene, s'amuntegava la ronya, fins i tot els coloms i les orenetes hi havien niuat. Tot

Il·lustració Montse Senseserich

RESTAURANT
cuina de mercat

Pintor Borrassà, 43-47 • 08205 SABADELL
Tels. 93 727 70 42 - 93 726 27 91

podia a fems i farum d'orina i excrements de rata i xena. El Ton i la Irene varen decidir, un cop passat un temps de la mort del seu pare, adecentar l'estada, netejar-ho tot i així poder-ne fer ús. Fins i tot el Ton deia que de mentres jo i el nen podríem passar-hi una bona temporada. Tu ja saps que aquesta gent són bons amics, però que una vegada posats a netejar, la mare d'en Ton, la vídua, es va presentar molt alterada i els va fer fora de males maneres. Els va dir que aquell "cuchitril" era la única herència que aquell malgastador havia deixat per a ella; que seria ella qui en treuria alguna cosa per el seu profit, que després de tants anys de patiment vés a saber si ara se'n podria treure alguna cosa d'aquell home miserable, somia truites, que havia estat obsessionat per córrer món i aprendre idiomes i per les dents i les dentadures postisses.

Segons recordava el Ton de son pare, quan era a casa es passava hores buscant paraules en altres idiomes i escoltant "plaques" d'alemany o d'anglès en una vella gramola de la primera guerra mundial. El senyor Marceau repetia una i altra vegada als seus fills que el més important en aquesta vida era saber idiomes, que el català no servia per res, que eren el francès, el castellà i l'anglès els que dominarien el món. D'altra banda calia una bona dentadura per estar sà i poder menjar de tot, però el pobre Marceau patia continuament de mal de queixal i és per això que les dents eren l'altra de les seves dèries.

Recordant el que havia estat aquell home, un cul de mal seient, malcarat de mena, tossut i de grans idees el seu llegat, a primera vista, era més aviat pobre. Hom s'esperava d'un home com ell que hagués deixat com a mínim alguna cosa de valor: un pensament, un quelcom que traspassés la barrera d'entre la vida viscuda intensament, els últims anys, -ja de gran s'havia preparat per portar avionetes- i la seva cruenta i sòrdida mort. Un diari hagués fet les delícies del Ton i la Irene, però res de res; als calaixos desendreçats, només borilles de cigarrets ben apagats per poder-los aprofitar quan no se'n podia comprar, un parell de navalles ben esmolades val més de no saber per a què, paper de fumar, un "peladits" i alguns fulls de cartes i sobres oberts amb matasegells d'arreu, de Mèxic, de l'Argentina, de Xile, de Colòmbia... llocs tots ells per on havia passat. Però i el diari? I les monedes d'or i de plata? Els bolívars dels quals tant ell com sa germana la Teresa n'havien sentit a parlar.

Bruts i decebuts, en Ton i la Irene varen marxar de l'estada, varen acompanyar la mare molt afectada per tot plegat i la seva vida va anar fluïnt com si res hagués passat. Durant aquest temps, però, el record del llegat del seu pare era present de vegades en les seves converses, de vegades només en el seu pensament.

Vet aquí que un dia, de resultes de la carta que va rebre de l'alcalde de Lió, amic seu, on se li deia que podia tramitar els papers per treure'ns d'aquí a mi i al nen, va anar a casa la mare i la mare va accedir, però li va fer una indicació: Fill meu, li va dir, has de saber que el teu pare tenia una caixa forta en algun lloc de l'estada.

Ell ho sabia, ho havia sabut sempre. Al Ton se li van obrir totes les esperances dipositades en el seu pare. Era un bon moment, aquell, per descobrir qui era de veritat aquell home que li havia donat la vida. Van obrir la porta de l'estada amb impaciència; la porta estava reinflada, descalçada i el pany rovellat de tant temps de no obrir-se. Es van dirigir a l'habitació on hi havia un petit armari empotrat de sota escala: estava tancat amb pany i forrellat. La mare no tenia la clau. És per això que després de més d'un intent provant diferents claus que duïen a sobre varen desistir d'obrir la porta.

La Irene va aconsellar a la família d'anar a buscar un entès, un serraller, però la impaciència del fill i sa mare els va fer rebutjar la idea, i la mare li va dir al Ton: Ets un home intel·ligent, tu pots i saps com.

En aquells moments el Ton es va sentir encoratjat per la seva mare i amb prou forces per obrir la porta de l'armari i amb un martell i una escarpa, a cops, va desballestar el pany. Efectivament, dins l'armari hi havia una caixa forta, de dimensions no massa grans. Als costats de la caixa hi havia diccionaris de tots els idiomes "importants" del món, un diccionari liliput d'anglès, al qual el Ton tenia molt apreciació; llibres

de lectura entretinguda, àlgebra, límits i trigonometria.

Sorpresos per la troballa i àvids de saber què s'amagava dins la caixa forta, varen intentar d'obrir-la girant la rodeta amb vehemència per tal trobar la combinació, cosa impossible, però la Irene va fer notar que, al damunt de la caixa hi havia una talla de fusta de Sant Daniel, que era el sant de l'avi del Ton (el pare del Marceau es deia Daniel), i en intentar agafar la talla per enretirar la caixa, la Irene va trobar, enganxada al coll del sant, la clau de la caixa. Ni així, la varen poder obrir! Ara ja els nervis s'havien apoderat de tots. En un moment de neguit, la mare va posar seny i va dir: Un moment! Abans d'obrir-la, una cosa ha d'estar ben clara: el que hi hagi a dins, ens ho partim a mitges. Els presents varen dir que d'acord i, a la fi, varen anar a buscar el serraller que, com que ja era massa tard, els va prometre que hi pasaria l'endemà. La nit es va fer eterna, especulant amb què podria haver-hi dins la caixa: valors, diners, el diari secret del seu propietari, pòlisses, accions, el seu testament, els seus ideal i pensaments més íntims i metafísics, potser?

Va arribar el serraller l'endemà, amb el seu estetoscopi i els nervis a flor de pell. L'home va obrir la porteta i el Ton va mirar dins. Uns moments d'incredulitat. Què és el que hi ha? - varen preguntar els presents.

Els seus altres grans tresors: un eren els diccionaris i l'altre les seves dues dentadures postisses: dues dentadures: era l'únic que hi havia dins la caixa forta.

Era així com l'havíem de recordar, un home pràctic i peculiar. Tant se val, és millor així. Si hi haguessin hagut diners, què n'haguessin fet?

Tu, Mateu, ja saps com és el Ton, un bon home.

Rep molts records. Ja veus què t'explico. La teva Maria que t'estima molt i et troba a faltar.

PD. T'hauria escrit més, però ja saps que no tinc francs per comprar paper i aquest amb què t'escriu és el que m'ha donat la Madrona per segona vegada. El teu filllet t'estima i t'envia molts petons.

Les mans de l'Anna
Fotografia
Marià Martín, 2006